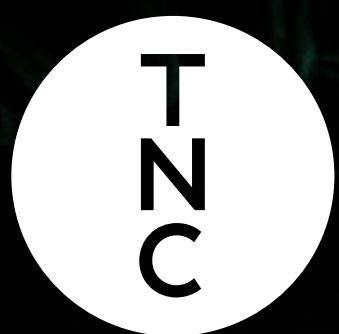

LA NIT DE LA IGUANA

Tennessee Williams

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

11/02/21 - 28/03/21

Teatre

+16

Sala Gran

Durada

2 h 05 min, sense entreacte

Traducció i direcció Carlota Subirós Dramaturgista Ferran Dordal i Lalueza Escenografia Max Glaenzel Vestuari i caracterització Marta Rafa Serra Il·luminació Mingo Albir So Damien Bazin Maquillatge i perruqueria Anna Rosillo Moviment Laia Duran Ajudanta de direcció Raquel Cors Ajudant d'escenografia Josep Iglesias Ajudant de vestuari Marc Udina Assessorament musical Joan Garriga Amb Paul Berrondo (Jake Latta), Joan Carreras (Lawrence Shannon), Màrcia Cisteró (Hannah Jelkes), Ricardo Cornelius (Pedro), Antònia Jaume (Srta. Fellowes), Paula Jornet (Charlotte Goodall), Wanja Manuel Kahlert (Wolfgang Fahrenkopf), Nora Navas (Maxine Faulk), Hans Richter (Herr Fahrenkopf), Juan Andrés Ríos (Pancho), Claudia Schneider (Frau Fahrenkopf), Lluís Soler (Nonno) Construcció d'escenografia Pascualín Estructures Stage Technologies, SL, Jorba-Miró, SL Confecció de vestuari Goretti Puente Producció Teatre Nacional de Catalunya Agraïments Albert Arribas, Sala Beckett, Yadur González, Gian Aimi Duran, Raxá De Castilla, Ainara Munt, Míriam Compte, Mentirijilla Tattoo Equips tècnics i de gestió del TNC

La nit de la iguana és gentilesa de l'acord especial amb la University of the South, Sewanee, Tennessee

Mesures de seguretat extraordinàries [aquí](#)

Publicacions Arola Editors i TNC

La nit de la iguana, de Tennessee Williams

En venda a les taquilles del TNC i a www.tnc.cat

Llibre a 3 €

En venda al vestíbul mentre l'espectacle estigui en cartell

Club de lectura Llegir el teatre

TNC i Biblioteques públiques de Catalunya

Activitats

Cicle

Per amor a les arts

The Fugitive Kind

(Sidney Lumet, 1960, 121'),

a partir de l'obra *Orpheus*

descending de Tennessee Williams

16/02/21, 16.30 h

Filmoteca de Catalunya

Col·loqui

19/02/21, després de la funció

Una de la les imatges germinals de *La nit de la iguana* està continguda en aquests versos d'Emily Dickinson, que Tennessee Williams situa com a invocació inicial de la peça:

*I així, com uns parents que en ser de nit es troben,
de l'una a l'altra cambra vam parlar,
fins que la molsa ens arribava als llavis
i els noms ens esborrà.*

Dues ànimes germanes es troben en el cor de la nit i es comuniquen a través del mur que les separa, fins que la inexorable labor del temps apaga la seva llum i la seva memòria.

Qui són, aquestes dues ànimes?

Quants d'aquests encontres hem viscut cadascú de nosaltres? Quin valor els donem?

En els temps foscos i desballestats que vivim, totes les preguntes es fan més exigents.

Quin sentit té, avui, fer teatre?

Quin sentit té, avui, muntar aquesta peça?

Quina experiència tenim, cadascú de nosaltres, amb la iguana atrapada i alliberada?

Enmig dels tràfecs continus de la seva vida apassionada i turbulenta, Tennessee Williams va passar llargues estances a Mèxic (així com a Itàlia, Londres i Barcelona, entre altres destinacions), buscant alhora refugi i excitació. Segurament volia allunyar-se de tot allò que l'asfixiava als Estats Units i alhora impregnar-se de la vida més immediata, sensorial, exòtica o cosmopolita, però sempre embriagadora. El 1960 culmina aquesta peça, que és el seu últim gran èxit a Broadway, crònica de la crisi existencial absoluta que l'acompanya ja des de fa uns anys i que el turmentarà la resta de la seva vida. Una peça intensament crepuscular, que recull la lluita desficiada entre l'impuls vitalista, l'alegria luxuriosa, la tensió espiritual, la contenció ascètica, la repressió castradora, la pulsio autodestructiva i una abassegadora ambició poètica.

De fet, amb Tennessee Williams descobrim un dels dramaturgs que ha arribat a un grau més extrem en la dramatització i simbolització de les seves lluites psíquiques a través de personatges i paisatges, fins a desplegar un exhaustiu retrat del seu febril món interior. La propietària

d'un hotel tropical exuberant i decadent alhora; un ministre de l'Església blasfem i turmentat; una pintora que observa tot-hom sense permetre que ningú la toqui a ella; un vell poeta que lluita des de fa dècades per acabar el seu darrer poema. En aquesta obra rica i poderosa, gairebé simfònica, tots els colors es barregen, com en una grandiosa posta de sol: el costumisme, l'existencialisme, el melodrama, la comèdia, la tragèdia, l'expressionisme, fins i tot el grotesc. Suspesa sobre les aigües ominoses d'un oceà enganyosament anomenat Pacífic, la terrassa de l'hotel Costa Verde és un d'aquells racons de món on la vida es condensa i s'intensifica, entre turistes texanes que no volen conèixer altre món que el seu, nazis alemanys que s'exalten amb el progressiu alçament del nou imperi, i joves mexicans que es busquen la vida posant-se al servei de totes les noves formes de colonització.

Qui de nosaltres no ha pres consciència del caràcter fundacionalment colonial del nostre bagatge cultural?

I com ens hem de relacionar amb el nostre repertori, quan reconeixem les

múltiples càrregues històriques de maltractament i dominació que comporta?

De quina manera podem anar-nos transformant des de dins d'aquest context indefugible? I quan sentim que tot allò que ens ha fet ser qui som s'ensorra, com podem tirar endavant?

Cada dia del procés de treball d'aquest muntatge hem tingut presents de mil maneres totes les persones que pateixen durament les conseqüències de la profunda crisi sanitària, econòmica, social i política que vivim des de fa mesos, i que en bona mesura només porta a l'extrem molts despropòsits que vivim des de fa anys. Cada dia d'aquest procés d'assaigs hem gaudit de les condicions extraordinàries en què hem pogut treballar al Teatre Nacional de Catalunya, enmig d'una de les pitjors crisis recents per al sector cultural i de les arts en viu. Amb tota la incertesa que domina les nostres vides, algunes certeses s'han consolidat amb més força que mai. Una, que hem de celebrar com a Or Pur cada ocasió de trobada, de contacte, de presencialitat. I una altra, que hem de preservar i defensar el territori de les arts escèniques

com un espai privilegiat per a la fabulació, la transformació, el joc, la comprensió, el reconeixement, la poesia. Perquè com Tennessee Williams ens recorda contínuament, el nivell Fantàstic és tan necessari per a la vida com el nivell Realista.

Carlota Subirós Bosch
Directora

De la por i de la gent enfadada

Com ens va ensenyar Umberto Eco, tot treball de creació és una obra oberta. En el moment en què el seu creador —en aquest cas Tennessee Williams— se'n desprèn, la fa pública, queda a disposició de les persones que s'hi acosten —en aquest cas per la via de la lectura o com a espectadors de la representació— que la fan seva, transformant-la d'alguna manera. El que distingeix una gran obra —i *La nit de la iguana* ho és— és la riquesa de la complexitat. I si, quan es tracta d'una obra vulgar, l'autor pot quedar fàcilment desbordat per les interpretacions, la lectura d'una obra autèntica és sempre inacabada, perquè la seva riquesa garanteix que sempre hi hagi noves coses a trobar-hi i fa impossible la simplificació de la mirada definitiva. I gairebé sempre es nota. O és que algú pretén haver estat capaç d'exhaurir la potencialitat del *Quixot*?

Per això sempre hem d'anar amb compte amb voler córrer massa a posar etiquetes. *La nit de la iguana* és una obra de teatre sobre les tribulacions del sexe i la soledat, es diu sovint. I ho és, però també

és cert que, al llarg d'una intensa jornada, els diferents actors, atrapats en profundes frustracions, teixeixen entre ells desesperades relacions (sovint prou alienades) que acaben donant lloc a un estrany moment final de brusca quietud, obert a tot tipus d'interpretacions; i que al llarg de l'intens dia en què es desenvolupa l'obra es van expressant ferides profundes que testifiquen una de les grans crisis del «somni americà», les quals tenen rèpliques recurrents al llarg de la història, com estem veient aquests dies.

Una gran obra no s'esgota mai. Per això, sempre té sentit tornar-la a representar. Sabent perfectament que generarà noves lectures, que continuarà creixent com a experiència compartida i que s'hi continuaran posant a sobre afegitons carregats d'una mirada —la nostra— perfectament llunyana de la del seu creador. Amb el factor enriquidor que el teatre és una forma d'art singular perquè té la mediació del director i dels actors que representen l'obra. És a dir, se'ns ofereix per la via de la mediació. Què és el que fan els actors? Interpretar. Per tant, entre l'autor

i l'espectador hi ha una interpretació intermediària. En aquest cas, la de Carlota Subirós i els seus actors. L'art no esgota mai la seva funció creativa.

Tennessee Williams pertany a una mena d'edat d'or del teatre americà: «Dramaturgs», en paraules de Miquel Berga, «passats per l'experiència de la depuració dels anys 30». Tennessee Williams hi aporta «un realisme dramàtic tocat de melodrama amb ressonàncies psicològiques, socials i polítiques, que porten a Williams a l'exploració psicològica i emocional de personatges torturats per fantasmes i ambigüitats sexuals». Hi ha moments en què certament «la poètica del *friqui* dona veu a la fragilitat de personatges perduts». La sensació de no saber ni d'on es ve ni a on es va. «Gent al final de la corda» que no sap resistir.

Tennessee Williams ha creat una imatge de si mateix, prou habitual en l'univers creatiu: el turment personal com a font de creació que els excessos de l'èxit no compensaran mai. No es va cansar de repetir-ho de diverses maneres: «el major trauma de la meua vida fou la tragèdia de la

meva germana, que tenia el mateix problema nerviós que jo visc i li va resultar impossible i va decidir escapar». I aquest testimoni autobiogràfic impregna la interpretació dels seus personatges i els seus fantasmes, carregats d'inseguretats i de malenconia. I de fet està demostrat que la incomoditat en l'exercici d'assumir la pròpia vida és sovint l'impensat del treball de creació. En aquest context, *La nit de la iguana* (1962) és el moment culminant de la carrera teatral de Tennessee Williams. La fama i la celebritat continuaran però ja en la davallada del seu poder creatiu. Fins que el 25 de febrer de 1983 serà trobat mort en una habitació de l'Hotel Elysée de Nova York.

Les obres de Williams —com d'altres autors de la seva generació— varen atreure l'atenció dels grans directors de Hollywood. I el cas de *La nit de la iguana* ens ha de servir per recordar que una pel·lícula no és una representació teatral, és un altre gènere artístic amb les seves lleis pròpies, però que sovint, per la potència del cinema, condiciona la interpretació del text d'origen. John Houston va fer una excel·lent pel·lícula, però, a causa bona part

dels condicionaments culturals i morals del Hollywood de l'època, desdibuixa l'obra de teatre, en una versió tocada pels estereotips, especialment en matèria de gènere, del moment.

Però anem al teatre. Sobre el triangle Maxine, Shannon, Hannah s'articula l'obra. Maxine Faulk, que regeix un hotel costaner a Mèxic, Lawrence Shannon, un antic reverend, expulsat «per fornicació i blasfèmia», tot en la mateixa setmana, convertit en guia turístic, i Hannah Jelkes, una artista de l'aquarel·la que junt amb el seu avi i poeta Nonno, deambula pel món intentant vendre les seves obres per sobreviure.

Quan Maxine Faulk, «una dona corpulenta, d'uns quaranta-cinc anys, simpàtica i voraçment luxuriosa», segons precisa el text de Williams, rep el seu examant Lawrence Shannon que puja mig tentativejant fins a l'entrada de l'Hotel Costa Verde, comença un duel entre els dos personatges que ens permet repassar la seva trajectòria. Shannon viu en el desconcert. Fa de guia turístic d'un grup de professores de l'Institut Femení de Blowing Rock, Texas.

Un viatge turbulent que l'ha dut a l'encontre de Maxine. Si tenim en compte que per l'entorn de l'hotel belluguen dos joves mexicans al servei de Maxine, i un grup de nazis alemanys que celebren els èxits dels bombardejos de la Luftwaffe, el panorama sembla prou definit. I de fet habita moltes de les creacions teatrals i cinematogràfiques de l'època: el Sud, els clixés sobre la dona, la condició masculina i les trampes dels petits poders, el desfici sexual, l'alcohol i la droga, les sectes religioses, el fanatisme, les vides sempre a prop del precipici, les històries de perdedors que no sempre acaben redimides.

Continua llegint [aquí](#).

Josep Ramoneda

Pròleg a l'edició *La nit de la iguana*, de Tennessee Williams. Traducció Carlota Subirós (Arola Editors / TNC, 2021)

Tennessee Williams

Tennessee Williams va néixer el 1911 a Columbus, Mississipí, on el seu avi era reverend. Quan el seu pare, un venedor ambulant, es va mudar amb la seva família a St. Louis uns anys més tard, tant ell com la seva germana van trobar impossible adaptar-se a la vida de la ciutat. Va entrar a la Universitat durant la Gran Depressió i en va marxar al cap d'un parell d'anys per ocupar una feina d'oficina en una empresa de sabates. Hi va treballar durant dos anys, mentre es passava els vespres escrivint. Va entrar a la Universitat d'Iowa l'any 1938 on va compaginar els seus estudis amb feines molt diverses a temps parcial. L'any 1940 va rebre la beca d'investigació Rockefeller per la seva obra *Battle of Angels*, i va guanyar un premi Pulitzer el 1948 per *A Streetcar Named Desire* i el 1955 per *Cat on a Hot Tin Roof*. Altres obres: *Summer and Smoke*, *The Rose Tattoo*, *Camino Real*, *Baby Doll*, *The Glass Menagerie*, *Orpheus Descending*, *Suddenly Last Summer*, *The Night of the Iguana*, *Sweet Bird of Youth*, i *The Two-Character Play*. Tennessee Williams va morir l'any 1983.

Tennessee Williams.

Crèdit: Angus McBean, Londres,
cortesia de New Directions

University of the South

La University of the South, una universitat nacional d'arts liberals i seminari episcopal, és la beneficiària del llegat de Tennessee Williams, inclosos els drets d'autor de totes les seves obres. Aquest regal es va fer com a record a l'avi de Williams, el reverend Walter E. Dakin, que va estudiar al seminari de la universitat el 1895. La Fundació Walter E. Dakin Memorial serveix per finançar la Sewanee Writers' Conference, la Sewanee Young Writers' Conference i l'Escola de Lletres. La fundació també finança beques per a estudiants que desitgin dedicar-se a l'escriptura dramàtica i beques que s'atorguen anualment a autors o dramaturgs emergents. D'entre els becats, hi ha noms com Ann Patchett, Claire Messud, Tony Early i Mark Richard. El Tennessee Williams Center acull el departament de teatre de la Universitat i una part de la Fundació es destina al departament i a les seves produccions teatrals.

PROPERES ESTRENES

LA FONT DE LA PÓLVORA
Llàtzer Garcia

24/02/21 – 28/02/21
Sala Tallers

DE QUÈ PARLEM MENTRE
NO PARLEM DE TOTA
AQUESTA MERDA
La Calòrica

04/03/21 - 04/04/21
Sala Petita

HIDDEN
Lali Ayguadé

18/03/21 – 21/03/21
Sala Tallers

MECENES

Patrocinador

Protectors

Benefactor

Col·laboradors

Mitjans de comunicació

Projecte Tàndem

Direcció d'art i disseny Folch

Fotografies de l'espectacle May Zircus

Fotografies de les imatges de la temporada

Lander Larrañaga / White Horse